

Sisäministeriö
Kirkkokatu 12 Helsinki
PL 28
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@intermin.fi
sari.mustila@intermin.fi

Lausuntopyyntö SM17190871 00.00.01.00.01 SMDNo-2016-1495
SMO42:00/2016

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Sisäministeriö on pyytänyt lausuntoa esityksestä laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä Pelastusopistosta annetun lain, palosuojelurahastolain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta.

Esityksellä tehtäisiin maakuntien perustamista koskevasta lainsäädännöstä, maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevasta lainsäädännöstä sekä valtioneuvoston asetuksen valtioneuvoston ohjesäännön muuttamisesta johtuvat muutokset pelastuslakiin, lakiin Pelastusopistosta, palosuojelurahastolakiin ja eräisiin muihin lakeihin.

Pelastuslakiin tehtäisiin lisäksi öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaa, pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista, paloilmoittimien aiheuttamista erheellisistä ilmoituksista perittäviä maksuja, pelastustoimen sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutusta sekä väestönsuojien rakentamista koskevia muutoksia.

Pelastusopistosta annettuun lakiin tehtäisiin eräitä Pelastusopiston tehtäviin liittyviä tarkennuksia ja Palosuojelurahastolakiin tehtäisiin eräitä Palosuojelurahaston ohjaukseen ja valvontaan liittyviä tarkennuksia.

Yksityiskohtaiset huomiot pelastuslain muutoksista:

Pelastuslain 6 §:n muuttaminen siten, että avotulen teko kielletään myös ruohikkopalovaroituksen aikaan, on perusteltu ja tarkoituksenmukainen muutos. Ruohikkopalot ovat keväisin merkittävä maastopalotyyppi.

35 § Johtaminen yhteistoimintatilanteessa esitetään lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan öljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoimintaa varten perustettavaan johtoryhmään tulee kutsua ympäristöhallinnon nimeämä edustaja tai muuten varata tällaiselle edustajalle tilaisuus tulla kuulluksi on hyvä lisäys ja vastaa nykyistä toimintamallia. Asiantuntemusta ympäristönsuojelullisten näkökulmien huomioon ottamisessa saatetaan tarvita esimerkiksi tämän lain 40 §:n 1 momentin nojalla tehtävässä päätöksessä pelastustoiminnan lopettamisesta.

Pelastuslain 27§ alueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtäviin esitetään lisättäväksi maakunnan

pelastuslaitoksen osallistuminen tämän lain 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämän valmiuden ylläpitoon. Tehtävä on osittain uusi ja sen osalta tulisi huomioida myös pelastustoimen rahoituksen riittävyys.

56 § Pelastuslaitoksen koulutusvastuu ei ole muuttumassa, mutta pykälään on esitetty muutosta siten, että siinä säädetty riittävä koulutus täsmennettäisiin tarkoittamaan Pelastusopiston laatiman opetussuunnitelman mukaista koulutusta. Tämä muutos on kannatettava ja selkeyttää nykyistä järjestelmää.

57§ kelpoisuusvaatimuksia olisi hyvä täsmentää niin, että se mahdollistaisi myös muun päätoimisen henkilöstön osallistumisen pelastustoimintaan. Esimerkiksi pelkästään pelastuslain valvontatehtävissä toimivan henkilöstön ja moniammatillisten työparien muodostamien yksiköiden toimiminen pelastustoimen tehtävissä olisi varmistettava myös vaadittavan koulutuksen osalta niin, että pelastustoimintaan osallistuvalla pelastuslaitoksen muulta henkilöstöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen ja tehtävän edellyttämä koulutus.

Voimassa olevan pelastuslain 64 §:n 1 momentin mukaan pelastustoimen viranomaisten on varauduttava toimintansa hoitamiseen poikkeusoloissa riittävin suunnitelmin ja etukäteen tapahtuvien valmisteluin kouluttamalla ja varaamalla henkilöstöä ja väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä poikkeusolojen tehtäviin, huolehtimalla johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien perustamisesta ja ylläpidosta, varautumalla evakuoointeihin sekä huolehtimalla muistakin näitä vastaavista toimenpiteistä. Momenttia esitetään muutettavaksi siten, että varautumisvelvollisuus koskisi evakuoitien sijaan valmiuslain 121 §:ssä säädettyä väestön siirtämistä. Tarkennus on tarpeen, koska termi evakuointi ei sellaisenaan ole riittävän yksiselitteinen ja saattaa sekoittaa esimerkiksi tämän lain 36 §:ssä säädettyyn suojaväistöön, puolustustilalain (1092/1991) nojalla sotilasviranomaisen määräyksellä suoritettavaan väestönsiirtoon tai poliisilain (872/2011) nojalla poliisimiehen määräämään paikan tai alueen tyhjennykseen.

58 § Erivapaudet

Sisäministeriö voi erityisistä syistä antaa erivapauden tässä laissa säädetyistä kelpoisuusvaatimuksista pelastuslaitoksen virkaan tai tehtävään, ellei kelpoisuusvaatimukset täyttäviä hakijoita ole saatavilla.

73§:n sanamuotoa tulisi muuttaa siten, että ullakon ja kellarin lisäksi väestönsuojan rakentamisvelvoitetta ei synny, kun olemassa olevaa rakennusta, jonka käyttöönotosta on kulunut vähintään 5 vuotta, korotetaan enintään 2 kerrosta. Käytännössä on tullut epäselvyyttä siitä, syntyykö väestönsuojan rakentamisvelvoitetta rakennusta korotettaessa vai ei.

75 §: n mukaisten väestönsuojien rakentamiseen liittyen helpotusten myöntäminen on perusteltua siirtää rakennusluvan myöntävälle viranomaiselle. Tämä edellyttäisi kuitenkin vapautusperusteiden tarkempaa määrittelyä erilaisten tulkintojen välttämiseksi. 75 § 2 momentin rakenteellisten helpotusten myöntämistä voisi laventaa koskemaan kaikkia teknisiä vaatimuksia (siis myös Vna:n teknisiä vaatimuksia koon ja sijainnin lisäksi).

96§ Eräiden suoritteiden maksullisuus tekstin täsmentäminen niin, että myös muut kuin laitteen vikaantumisesta johtuneet syyt ovat erheellisiä paloilmoituksia, on perusteltu. Sanamuodon muutos selventää erheellisten paloilmoitusten ehkäisemisessä myös muita toimenpiteitä kuin teknistä korjaamista ja voi vähentää erheellisten paloilmoitusten käsittelystä aiheutuvia oikaisuvaatimuksia ja valituksia.

Uuden lisätyn 111 a §:n mukainen öljyvahinkojen jälkitorjunta on esityksessä edelleen kunnan tehtävänä. Tehtävä olisi tarkoituksenmukaista voida sopia hoidettavaksi myös maakunnan toimesta, jos maakunnan kunnat ja maakunta näin sopivat.

Huomiot Palosuojelurahastolain muutoksista:

Palosuojelurahastoa koskevassa säädösvalmistelussa pyritään vahvistamaan sisäministeriön ohjausta siten, että se vaarantaa Palosuojelurahaston riippumattomuuden ja rahaston tulevan toiminnan. Palosuojelurahaston hallituksen toimivaltaa rajoittava kirjaus, jonka mukaan hallitus työskentelisi sisäasiainministeriön asettamien tulostavoitteiden puitteissa, tulisi poistaa. Palosuojelurahasto on myöntänyt sisäministeriölle rahoitusta sellaisiin kehittämishankkeisiin, joiden lähtökohtaisesti olisi kuulunut olla sisäministeriön budjetissa. Hallituksen tehtävänä on erityisesti päättää rahastosta myönnettävistä avustuksista ja muusta rahoituksesta.

Palosuojelurahastosta säädettäessä avustuksen saajaksi tulisi kuntien ja maakuntien lisäksi kirjata pelastustoimen liikelaitokset (14 §). Perusteena tälle on avustusjärjestelmän selkeyden ja tehokkuuden parantaminen, sillä liikelaitosmuotoon järjestetyn pelastuslaitoksen hakemat avustukset näkyisivät tällöin tarkoituksenmukaisella tavalla liikelaitoksen omassa taseessa ja tilinpäätöksessä.

Pelastusjohtaja Olli-Pekka Ojanen

Vs. kehittämisspällikkö Martti Honkala